

MÜZİKAL DOĞAÇLAMA PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

MUSICAL IMPROVISATION PERFORMANCE ASSESSMENT SCALE: A STUDY ON VALIDITY AND RELIABILITY

Arş. Gör. Ferhat ÇELİKOĞLU

Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü
ferhat.celikoglu@atauni.edu.tr
<http://orcid.org/0000-0003-3080-1944>

Dr. Öğr. Üyesi Emrah LEHİMLER

Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü
emrah.lehimler@atauni.edu.tr
<http://orcid.org/0000-0002-7283-638X>

Öz

Bu araştırmanın amacı, doğaçlama çalabilme becerilerini ölçebilecek geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırma, genel tarama yöntemiyle yürütülen betimsel bir çalışmadır. Araştırmada öncelikle, literatür taraması yapılarak müzikal doğaçlama ve müzik çalgı performansına yönelik ölçme araçları incelenmiş ve ölçme aracına yönelik maddeler oluşturulmuştur. Taslak ölçeğin maddeler ve katsayı oranları 10 alan uzmanına sunulmuştur. Öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak 5'li likert tipinde 15 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Tekrar uzman görüşüne sunulan ölçeğin son hali oluşturulmuş ve geçerlik-güvenirlilik durumlarının sınanması için pilot uygulaması yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması için faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığının test edilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi yapılmıştır. Ölçme aracının güvenirliliği için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmış ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir. Daha sonra puanlayıcılar arasındaki uyuma bakmak için Kendall-W Testi uygulanmıştır. Araştırmanın uygulama aşamasında, profesyonel ve amatör 16 müzik icracısı tarafından üretilen müzikal doğaçlamalar hazırlanan ölçek ile 7 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Her bir maddede yer alan ifadeler en düşük not "1" en iyi not "5" olmak koşuluyla 5'li likert tipinde değerlendirilmiştir. Yapılan faktör analizi ve madde analizi sonuçlarına göre, ölçeğin tek faktörlü olduğu ve güvenirliliği önemli derecede azaltan bir madde olmadığı tespit edilmiştir. Puanlayıcılar arası uyum için yapılan Kendall-W testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu sonuçlarına göre puanlayıcılar arasında son derece yüksek bir uyum olduğu görülmüştür. Ölçeğin güvenirlilik katsayısı (α) 0.981 olarak tespit edilmiştir. Bu doğrultuda ölçeğin iç tutarlığa sahip olduğu ve yüksek derecede güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Müzikal Doğaçlama, Performans Değerlendirme Ölçeği, Müzik.

Abstract

The aim of this study is to develop a valid, reliable and useful measurement tool that can measure improvisation skills. The research is a descriptive study conducted with general survey model. First of all, in the study, the literature was searched and the measurement tools for musical improvisation and musical instrument performance were analyzed and the items for the measurement tool have been formed. Items and coefficient ratios of the draft scale were presented to ten experts. A 5-point likert-type 15-item scale has been developed by making necessary corrections in line with the recommendations. The final version of the scale, which was presented to the expert opinion again, has been formed and piloted to test the validity-reliability situations. Factor analysis was applied to ensure the construct validity of the scale. Kaiser-Meyer-Olkin and Bartlett tests were performed to test the suitability of the scale for factor analysis. Cronbach's Alpha internal consistency coefficients were analyzed and item-total correlations were examined for reliability of the instrument. Afterwards, Kendall-W Test was applied to check the harmony between raters. In the application part of the study, musical improvisations produced by 16 professional and amateur music performers were evaluated by 7 experts. The expressions in each item were evaluated as 5-point likert type, with the lowest grade being "1" and the best grade being "5". According to the results of factor analysis and item analysis, it has been found that the scale is a single factor and is not a significant item reducing reliability. According to the results of Kendall-W test and Pearson product-moment correlation between raters, there has been an extremely high correlation between raters. The reliability coefficient (α) of the scale has been determined as 0.981. In this respect, it is concluded that the scale has internal consistency and is highly reliable.

Key words: Musical Improvisation, Performance Assessment Scale, Music.

GİRİŞ

Çalgı eğitimi, müzik eğitimi içerisinde çalma becerisini kazanmak için çeşitli sistem ve yöntemlerin kullanıldığı temel ve en önemli boyutlardan biridir. Çalgı eğitimi alan bir müzik öğrencisi, müzikle ve müzik çevresiyle aktif iletişim içerisinde olur. Böyle bir iletişim sonucunda müzikle içi içe yaşadığının farkında olur. Müzik yaşantısının merkezine çalgı eğitiminin yerleştirilmesi müzik öğrencisinin müziğe genel bakış açısını değiştirebilmektedir. Ayrıca mesleki yaşantısı boyunca aktif olarak kullanacağı bir çalgı dağarcığına sahip olmak, mesleki olarak kendisine olan özgüvenini artırmaktadır.

Çalgıçalma, çalgı yoluyla insanın kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesinde, duyguları ifade etmesinde ve toplumsallaşmasında etkin rol oynayan müzik sanatının önemli bir boyutudur. Müzik eğitimcisi aday, çalgısında kazanacağı bilgi ve becerileriyle müzisyenliği öğrenecek, çalgısındaki olumlu gelişmeler yoluyla yeteneğini geliştirerek kendine olan öz güvenini artıracaktır (Uslu, 1998: 23).

Çalgı eğitimiyle, icra yönünü geliştiren ve kendine olan güvenini artıran bir öğrencinin yaratıcılık yönü de gelişecektir. Bir eser icra ederken öğrencinin esere çeşitli yorum farklılıkları getirmesi, yaratıcılık boyutu içerisinde düşünülebilir. Bu çerçeveden bakıldığında yaratıcılık ve çalgı eğitimi süreçlerinin birbiriyle içi içe olduğu söylenebilir. Yaratıcılık gerçek boyutta yeni yaratıların ortaya çıkarıldığı durumlardır. Bu bazen kompozisyon yazma bazen de doğaçlama çalma şeklinde olabilir.

Müzikal yaratıcılık, dinleme, performans, doğaçlama ve kompozisyon olarak tanımlanan farklı tür etkinliklerde gerçekleştirilebilir. Doğaçlama ve kompozisyon, literatürde çocukların yaratıcı ürünlerini tanımlamak için yaygın olarak kullanılan iki terimdir; ancak, terminoloji, araştırmacıların terimleri kullandığı farklı yöntemler nedeniyle sıklıkla sorun-

lu hale gelir. Buna ek olarak küçük çocuklar, bir terimi diğerinden ayırmak için genellikle yeterince deneyimli değildir (Koutsoupidou, 2005: 363).

Kompozisyon ve doğaçlama, müzik yaratımında aynı yol gibi görünse de farklı beceriler gerektiren müzik öğeleridir. Kompozisyon yazma, müzikal bir fikir üretme, bu üretilen fikri hatırlama ve fikrin gelişimi için daha iyi yollar bulma olarak tanımlanabilirken, doğaçlama çalma, enstrüman tekniği veya vokal beceri kullanarak hazırlıksız ve anlık müzik yaratıcılığı etkinliği olarak tanımlanabilir. Miner (2007) doğaçlamayı “müzikal olan ya da olmayan uyarılara kendiliğinden orjinal yanıtlar verme eylemi” şeklinde tanımlamıştır. Miner’e (2007) göre doğaçlama sözlü ve sözel olmayan bir konuda hazırlıksız atışmanın- konuşmanın müzikal eşdeğeri. Smilde (2013) çalgı eğitiminde, anlık müzik üretiminin (doğaçlamanın) uygulanması, süreli ve geliştirilebilen müziğin (kompozisyonun) öğretimine göre daha kolay olduğunu ve yapılan araştırmalarda çocukların bestelemeye önce doğaçlama yeteneklerinin geliştiğini aktarmaktadır.

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda kompozisyonun bir süreç ürünü olduğunu, doğaçlamanın ise anlık müzik performans ürünü olduğunu söyleyebiliriz. Aydın’a (2011) göre müzik performansı, bireyin çalgısı veya sesi aracılığıyla müziği dinleyici önünde sergilemesidir. Performans anı etkileşime oldukça açık olan; öncesi ve sonrasıyla performans süreci içinde farklı ve benzer duygu ve deneyimlerin bir arada yaşandığı bir süreçtir.

Müzik performansını ortaya koymak müzik eğitimi sürecinin önemli aşamalarından biri olarak kabul edilir. Öyle ki müzik performansı tüm çalışmaların bir sonucu olarak da görülebilir. Müzik eğitimi alan her öğrencinin başarısı aldığı eğitim sürecinde çoğunlukla bir konserle ya da sınavla değerlendirilir. Bu durum sahne performansının sergilenmesi açısından profesyonel müzisyenler için de

aynıdır. Aylarca hatta bazen yıllarca yapılan çalışmaların başarısı tek bir eserin ya da az sayıda eserin sınırlı bir zaman dilimi içinde sahnedeki performansına göre değerlendirilecektir (Aydın, 2011: 12).

Performans Değerlendirme

Performansı değerlendirmek için, öncelikle değerlendirme kriterlerini ve performansın nasıl değerlendirileceğini belirlemek gerekmektedir. Performans ölçüm yönteminin geliştirilmesindeki temel amaç, kullanılabilirliği ölçmek için gerekli nitel ve nicel verilere pratik bir yolla ulaşmayı sağlamaktır.

Kullanılabilir, gerçekçi bir ölçme aracı geliştirmek için gerçek temsili kullanıcıları seçmek, onlar için gerçek iş görevleri ayarlamak ve gerçekçi bir çalışma ortamı sağlamak esastır. Belirtilen durum ve ortamların sağlanması, dış geçerlik ve iç geçerlik gibi ölçek geliştirmenin iki önemli amacına hizmet eder (Macleod ve Rengger, 1993: 293-297).

Performans ölçme araçları farklı değerlendirme ihtiyaçlarına uyacak şekilde tasarlanmalıdır. Temel yöntem hızlı, küçük ölçekli değerlendirmelerde veya örneklemin çok büyük olduğu durumlarda da kullanılabilir olmasıdır. Temel öğeleri etkinlik-verimlilik olmalı ve her alan için özel tasarlanmalıdır (Bevan ve Macleod, 1994: 135).

Müzik, performansın ölçülmesine ihtiyaç duyulan bir alandır. Müzikte performans ölçüm yaklaşımı, önceden seçilmiş temsil grubu ve temsil senaryoların analizine dayanır. Müzik alanında tespit edilebildiği kadarıyla solo enstrüman için ilk sistematik performans ölçümü Watkins (1942) tarafından kornet için yapılmıştır.

Abeles'e (1973) göre, müzikal performans değerlendirmesindeki en büyük zorluk, genel öznel yargılara dayanan ölçütlerde yatmaktadır. Müzik performansını değerlendirmede ölçeklendirmeye yönelik çok yönlü

yaklaşım, performans alanlarını yeterince örnekleyen sistematik olarak yaygın değerlendirme kriterlerini belirlemek olmalıdır. Artan içerik geçerliliği ve puanlayıcılar arası güvenilirlik katsayıları bu yaklaşımın olası yararları arasında gösterilebilir.

Performansın değerlendirilmesi enstrümantal müzik eğitimi sırasında tekrar tekrar gerçekleştirilir. Birçok enstrümantal müzik programının başarısı, büyük ölçüde değerlendirme süreçlerinin kullanımıyla geliştirilir. Araştırmacılar müzik performansının çeşitli yönlerini değerlendirmek için bir dizi ölçü oluşturmaya çalışırlar (Zdzinski, 1991: 47).

Çalgıda doğaçlama çalabilme becerisini kazanmak için icranın nasıl yapılacağını bilmek önemlidir. Yaparak ve yaşayarak öğrenme, iyi bir çalgı eğitiminin olmazsa olmaz kuralıdır. Doğaçlama çalgı performansını ortaya koymak için de çalgı eğitiminin belirli noktalarında doğaçlama çaldirabilecek üniteler oluşturmak gerekir. Doğaçlama performansına yönelik verilen bir öğretimin belirli yönlerini ölçmek verilen bu eğitimin son ögesi ve kontrol mekanizması olarak düşünülebilir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, doğaçlama çalabilme becerilerini ölçebilecek geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Bu araştırma tarama modeliyle yürütülen betimsel bir araştırmadır. Araştırmada öncelikle, literatür taraması yapılarak müzikal doğaçlama ve müzik çalgı performansına yönelik ölçme araçları incelenmiş ve ölçme aracına yönelik maddeler oluşturulmuştur. 5'li likert tipinde 13 madde olarak oluşturulan taslak ölçeğin maddeler ve katsayı oranları 10 alan uzmanına sunulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda ölçekte yer alan 3. madde ve 9. maddenin iki alt beceri ölçtüğü tespit edilmiş ve düzeltilmesi gerektiği belirtilmiştir (3. Madde: Doğaçlama yaparken motif tekrarları ve varyasyonları kullanabilme, 9. Madde: Do-

ğaçlama yaparken akor seslerini ve dizilerini kullanarak motif oluşturabilme). Bu doğrultuda 3. maddede bulunan “motif tekrarları ve varyasyonları” ifadesi, “motif tekrarları” ve “motif varyasyonları” olarak ayrılmış ve iki farklı madde olarak düzenlenmiştir. 9. maddede bulunan “akor seslerini ve dizilerini kullanarak” ifadesi, “akor seslerini kullanarak” ve “akor dizilerini kullanarak” olarak ayrılmış ve iki farklı madde olarak düzenlenmiştir. Ayrıca 8. maddede yer alan “yoğunluk” ifadesinin çıkarılması gerektiği belirtilmiştir (Doğaçlama yaparken ritmik yoğunluk ve varyasyonlar kullanabilme). Öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılarak 5’li likert tipinde 15 maddelik bir ölçek oluşturulmuştur. Tekrar uzman görüşüne sunulan ölçeğin son hali oluşturulmuş ve geçerlik-güvenirlik durumlarının sınanması için pilot uygulaması yapılmıştır.

Araştırmadan toplanan veriler IBM SPSS 20.0.0 paket programı ile analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğinin sağlanması için faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığının test edilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi yapılmıştır. Ölçme aracının güvenilirliği için Cronbach’s Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmış ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir. Daha sonra puanlayıcılar arasındaki uyuma bakmak için Kendall-W Testi uygulanmıştır.

Uygulama

Araştırmanın uygulama aşamasında, profesyonel ve amatör 16 müzik icracısı tarafından üretilen müzikal doğaçlamalar¹ hazırlanan ölçek ile 7 uzman tarafından değerlendirilmiştir. Her bir maddede yer alan ifadeler en düşük not “1” en iyi not “5” olmak koşuluyla 5’li likert tipinde değerlendirilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliği için faktör analizi yapılmıştır. Tutum ölçeğinde yer alan maddelerin faktör analizleri yapılarak ölçeğin

kalan-çıkarılan maddeleri ve boyutları belirlenmiştir. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığının test edilmesi için Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi yapılmıştır.

Tablo 1. Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testi sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin Testi	Bartlett Küresellik Testi		
	Chi-Square	sd	p
.954	2524.036	105	.000

Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett testinden elde edilen sonuçlara göre ölçeğin faktör analizine uygun olduğu söylenebilir ($p < .05$)

Tablo 2. Faktör analizi sonuçları

Madde-ler	Başlangıç Özdeğerleri Toplamı	Varyans Yüzdeleri	Yığılmalı Yüzde
1	11.998	79.988	79.988
2	.654	4.360	84.348
3	.539	3.596	87.944
4	.346	2.310	90.253
5	.286	1.909	92.162
6	.236	1.571	93.733
7	.208	1.384	95.117
8	.177	1.183	96.300
9	.128	.851	97.151
10	.108	.718	97.869
11	.091	.610	98.478
12	.080	.534	99.012
13	.065	.436	99.448
14	.053	.355	99.803
15	.030	.197	100.000

Tablo 2’ye göre, analiz edilen 15 maddenin öz değeri 1’den büyük tek faktör altında toplandığı görülmektedir. Bu tek faktörün

¹Doğaçlamalar 36 Bar Blues alt yapı üzerine oluşturulmuştur.

ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %79.988'tir. Bu doğrultuda, ölçek tek faktörlü olarak değerlendirilmiştir.

Ölçeğin güvenilirliği için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmış ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir.

Tablo 3. Madde analizi sonuçları

Maddeler	Madde Silindiğinde Ölçek Ort.	Madde Silindiğinde Ölçek Varyansı	Düzeltilmiş Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
1	42.70	299.565	.873	.980
2	43.07	292.157	.924	.979
3	42.74	301.401	.845	.980
4	43.12	292.507	.928	.979
5	43.66	296.442	.818	.980
6	43.13	296.784	.838	.980
7	42.67	298.241	.895	.979
8	43.46	298.953	.887	.980
9	43.21	285.156	.941	.979
10	43.18	279.986	.943	.979
11	42.75	306.153	.805	.981
12	42.96	283.494	.912	.979
13	42.82	287.193	.940	.979
14	43.76	304.347	.761	.981
15	43.27	303.495	.846	.980

Tablo 3 incelendiğinde güvenilirliği önemli derecede azaltan bir madde olmadığı görülmektedir. Elde edilen bu sonuca göre maddelerin ölçülebilecek nitelikte oldukları söylenilebilir.

Tablo 4. Cronbach alfa test istatistiği sonuçları

Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği	Madde Sayısı	Cronbach's Alpha
	15	.981

Tablo 4 incelendiğinde ölçeğin güvenilirlik katsayısının (α) 0.981 olduğu görülmektedir. Elde edilen bu katsayı kabul edilebilir düzey olan $\alpha = 0.70$ değerinin üzerinde olduğundan, ölçeğin iç tutarlığa sahip olduğu ve yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Puanlayıcılar arası uyuma bakmak için Kendall-W testi yapılmış ve veriler tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5. Kendall-W testi sonuçları

Chi-Square	N	sd	Kendall's W	<i>p</i>
96.561	7	15	.920	.000

Tablo 5'e göre Kendall-W güvenilirlik katsayısı .920 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre puanlayıcılar arasında son derece yüksek bir uyum vardır.

Tablo 6'da puanlayıcılar arasında ilişki "Pearson momentler çarpımı korelasyonu" ile karşılaştırılmıştır.

Tablo 6. Pearson momentler çarpımı korelasyonu sonuçları

Puanla- yıcılar		1.P	2.P	3.P	4.P	5.P	6.P	7.P
		Pearson Kor.	1					
	<i>p</i>							
	N	16						
2.P	Pearson Kor.	.921**	1					
	<i>p</i>	.000						
	N	16	16					
3.P	Pearson Kor.	.969**	.915**	1				
	<i>p</i>	.000	.000					
	N	16	16	16				
4.P	Pearson Kor.	.977**	.927**	.982**	1			
	<i>p</i>	.000	.000	.000				
	N	16	16	16	16			
5.P	Pearson Kor.	.975**	.941**	.985**	.988**	1		
	<i>p</i>	.000	.000	.000	.000			
	N	16	16	16	16	16		
6.P	Pearson Kor.	.980**	.909**	.970**	.988**	.971**	1	
	<i>p</i>	.000	.000	.000	.000	.000		
	N	16	16	16	16	16	16	
7.P	Pearson Kor.	.975**	.934**	.960**	.965**	.967**	.968**	1
	<i>p</i>	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
	N	16	16	16	16	16	16	16

$p < .01$

Tablo 6'ya göre, puanlayıcılar arasındaki ilişkinin mükemmel yakın ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Tablo incelendiğinde, puanlayıcılar arası korelasyon ilişkisinin en yüksek olduğu değer (.988) beşinci puanlayıcı ile dördüncü puanlayıcı ve altıncı puanlayıcı ve dördüncü puanlayıcı arasında olduğu, en düşük olduğu değer ise (.909) altıncı puanlayıcı ile ikinci puanlayıcı arasında olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Müzikte performansın ölçülmesi önemli bir konudur. Özellikle doğaçlama performansının değerlendirilmesi için icracının yaratıcı yönlerini ortaya çıkarabilecek, müzikal özelliklerini yansıtabilecek bir ölçüm yapabilmek zor ve karmaşık bir süreçtir. Bu doğrultuda araştırmada, öğrencilerin doğaçlama çalabilme becerilerini ölçebilecek geçerli, güvenilir ve kullanışlı bir ölçme aracı geliştirmek amaçlanmıştır. Öğrencilerin doğaçlama çalabilme becerilerini ölçebilmek için 5'li likert tipinde 14 madde olarak oluşturulan taslak ölçeğin maddeler ve katsayı oranları 10 alan uzmanına sunulmuştur. Ölçekte yer alan 3. madde ve 9. maddenin iki alt beceri ölçtüğü ve bu maddenin iki ayrı madde olarak verilmesi gerektiği, 8. maddede yer alan "yoğunluk" ifadesinin çıkarılması gerektiği belirtilmiştir. Öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmış, tekrar uzman görüşüne sunulan ölçeğin son hali oluşturulmuş ve geçerlik-güvenirlik durumlarının sınanması için pilot uygulaması yapılmıştır.

Pilot uygulama sonucunda ölçeğin faktör analizine uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett küresellik (sphericity) testi yapılmış ve ölçeğin faktör analizine uygun olduğu tespit edilmiştir ($p=.000<.05$). Faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Daha sonra ölçeğin güvenilirliği için Cronbach's Alpha iç tutarlık katsayılarına bakılmış ve madde-toplam korelasyonları incelenmiştir. Sonuçlara göre güvenilirliği önemli derecede azaltan bir madde olmadığı ve Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısının .981 olduğu görülmüştür. Ayrıca ölçekte puanlayıcılar arası uyuma bakmak için Kendall-W testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu yapılmıştır. Sonuçlara göre W güvenirlik katsayısı .920 olarak bulunmuş ve puanlayıcılar arasındaki ilişkinin mükemmel yakın ve anlamlı olduğu tespit edilmiştir.

Geliştirilen bu ölçeğin, alana yönelik ya-

pılacak diğer çalışmalarda kullanılabileceği ve müzikal doğaçlama performansının ölçülmesi için yapılacak yeni çalışmalara kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Abeles, H. F. (1973). "Development and validation of a clarinet performance adjudication scale". *Journal of Research in Music Education*, 21, 246-255

Aydın, B. (2018). Konservatuvarda ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören müzik öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri ile duygusal zeka düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi (Doktora Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez no. 505773)

Bevan, N., & Macleod, M. (1994). Usability measurement in context. *Behaviour & information technology*, 13 (1-2), 132-145.

Koutsoupidou, T. (2005). "Improvisation in the English primary music classroom: Teachers' perceptions and practices". *Music Education Research*, 7(3), 363-381.

Macleod, M., & Rengger, R. (1993). The development of DRUM: A software tool for video-assisted usability evaluation. J.L. Alty, D. Diaper ve S. Guest (Ed.), *People and Computers VIII* (s. 293-309) içinde. Loughborough, İngiltere: September, 1993.

Miner, B. (2007). "Fostering musical creativity in the elementary classroom". *University of New Hampshire Scholars' Repository*, 26 (1), 1-8.

Smilde, R. (2013, November). "Improvisation and identity: a biographical perspective". In ERASMUS European Impro Intensive 2013 Seminar: "Improvisation and Today's Concert Practice" (pp. 17-24).

Uslu, M. (1998.), Türkiye'de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi (Doktora Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez no. 78333)

Zdzinski, S. F. (1991). Measurement of solo instrumental music performance: A review of literature. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, No. 109, 47-58.

Ek. Müzikal Doğaçlama Performans Değerlendirme Ölçeği

MÜZİKAL DOĞAÇLAMA PERFORMANS DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ								
Ad-Soyad:								
Maddeler	Hiç	Zayıf	Orta	İyi	Çok İyi	Katsayı	Ağırlıklı Ölçme Puanı	
	1	2	3	4	5	1		
Doğaçlama yaparken motif oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken soru-cevap cümleleri oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken motif tekrarları kullanabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken motif varyasyonları kullanabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken alt ve üst kromatik yaklaşımları kullanabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken ritmik bir stil kullanabilme (Latin, Fusion, Swing vb.)						1,4x		
Verilen altyapıya uygun ritimde doğaçlama yapabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken ritmik varyasyonlar kullanabilme						1,2x		
Doğaçlama yaparken akor seslerini kullanarak motif oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken akor dizilerini kullanarak motif oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken ses dizileri ile motif oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken akor değişimlerini duyarak geçişleri zamanında yapabilme						1,4x		
Verilen altyapı üzerine uygun solo oluşturabilme						1,4x		
Doğaçlama yaparken müzikal ifadeler kullanabilme						1x		
Doğaçlama yaparken çalgının ses bölgelerini kullanabilme						1x		
TOPLAM								